

Vojenství u nás a v cizině.

štábní kapitán pěch. Josef Brym:

Německá společnost pro branžovou politiku a branné vědy.

Společnost vydala k uzávěru své dvouleté činnosti 1. r. ročenku nazvanou „Wehrfreiheit“ — brannou svobodu. Je to vhodná příležitost všimnout si blíže její organizace i pracovních výsledků, za krátkou dobu trvání docela účtyhodných, což lze vysvětlit tím, že korporace měla již svůj starý ideový základ a svou pracovní tradici. R. 1931 byla založena t. zv. „Wehrwissenschaftliche Arbeitsgemeinschaft“, seskupení menšího počtu pracovníků z kruhů vojenských i občanských odborníků, která si stanovila program prozkoumat problémy moderní války nejen s hlediska vojáka, ale i se stanoviska národohospodáře, technika a politika. Po vítězství Hitlerova režimu byla v červnu 1933 přeměněna na „Deutsche Gesellschaft für Wehrpolitik und Wehrwissenschaften“, která se postavila cele na půdu národního socialismu a dala se do služeb strany a její ideologie. Dovedla si tím brzo získat velký okruh vynikajících vědeckých spolupracovníků všech vědních oborů a vysokých důstojníků ve výslužbě, kteří se jí dali plně k dispozici.

Presidentem a vedoucím duchem společnosti je známý vojenský publicista generál-poručík v. v. von Cochenhausen.

Programová činnost společnosti je dána již jejím názvem; zahrnuje činnost badatelskou, propagační, popularizační a publicistickou jak v oboru branné politiky, tak i všech vědních složek branných věd, které mají proniknout co nehlouběji do celého národa. Branně politicky působí na politiku, učence, technika, vychovatele, podnikatele a dělníka, tedy na všechny vrstvy národa, žádajíc od všech členů německého národa, aby byli jednoho, rozhodného a v prospěch celku usměrněného bratrského ducha; chce obrátit zájem všech duševních pracovníků na otázky obrany země, aby každý z nich přezkoušel své odborné vědomosti a schopnosti, a to nejlepší z nich dal ve prospěch společné velké věci. Cíle propagačního se dosáhne jedině tehdy, bude-li jednotnost ve společném snažení a chtění, cíle vědního pak vysokou úrovní ve výkonu.

Uvedená ročenka obsahuje v prvním díle pojednání z různých vědních oborů branných z pera vynikajících branných politiků a vojáků, vedoucích osobností strany a mužů německé vědy, kterýž kolektivní pracovní způsob se stal ustálenou formou všech dosavadních knižních publikací společnosti. Druhý díl obsahuje zajímavější zprávu o činnosti společnosti za rok 1934/35, z níž vyjímáme z větší části níže uvedené údaje, doplňující je daty z orgánu společnosti „Wehr und Wissen“.

Společnost má koncem druhého pracovního roku asi 1200 členů, z nichž každý se musí vykázat určitou branně vědeckou činností, což je podmínkou přijetí. Z tohoto

počtu je asi 200 členů korporativních; členové se dělí jako obvykle na členy činné a přispívající.

Pracovní prostředky a metody německé společnosti pro brannou politiku a brannou vědu jsou tyto:

- publikační činnost v časopise „Wehr und Wissen“,
- publikační činnost knižní,
- vydávání pojednání a přednášek,
- přednášky a diskusní večírky, exkurse,
- naukové běhy pro instruktory šíření branného poznání,
- rozpisování soutěží,
- činnost v pracovních skupinách (Arbeitsgemeinschaften),
- zakládání odboček Společnosti.

Vojensko-odborný časopis „Wissen und Wehr“, měsíčník vydávaný od roku 1920 berlinským nakladatelství E. S. Mittler a syn, přešel krátce po ustavení společnosti do jejich služeb a stal se jejím oficiálním orgánem. Publikuje články vojenských i občanských branných pracovníků, zdůrazňuje stejně potřebu vojensko-odborných článků jako pojednání o věcech branné politických, naukových a propagačních. Vedle bibliografického přehledu má pravidelné zprávy o činnosti společnosti za uplynulý měsíc.

Publikační činnost knižní je řízena jednotným vydavatelským programem a je dosti rozsáhlá. Nejznámější a nejrozšířenější publikací je kniha Cochenhausenova „Branné vědy přítomné doby“, z dalších uvádíme jeho „Myšlenky o brannosti“ a kolektivní práce Malou brannou nauku, Brannosti k míru, Branný duch a škola v cizině, Stvořitelé a tvořitelé branné síly a připravovanou „Rukověť branných věd“, která je rozpočtena na několik svazků.

Velký počet členů společnosti je literárně velmi činný, tak uvádí seznam za rok 1934/35 asi 76 autorů (činných členů společnosti) s počtem přibližně 100 knižních publikací a registrovaných jejich vojensko-odborných článků časopiseckých je přes 200. — Setkáváme se zde se jmény Altrichter, Blümer, Cochenhausen, Demeter, Ehrhardt, Foertsch, Frauenholz, Hanslian, Hartmann, K. Hesse, Justrov, Kessel, Linnebach, Lipps, Schmitthenner, Stuhlmann, Taysen, Xylander a jiných odborných pracovníků vojenských i občanských, známých z dřívější jejich činnosti publikační a propagační.

Pojednání a přednášky jsou uveřejňovány jednak v časopise Wissen und Wehr, jednak však vydávány pro členy a k účelům propagačním v samostatné malé publikační edici. Tak bylo r. 1934/35 (od října do května) vydáno 24 takových brožur, obírajících se speciálními otázkami brannými a vojenskými.

Přednášky byly za tu dobu konány 23, pravidelně dvakrát měsíčně, většinou pro plenum společnosti, činovníky jednotlivých pracovních skupin nebo pozvanými hosty. Studium internímu pro potřebu vědecké práce slouží diskusní večírky, jichž byla též velká řada. Příležitostně se konají exkurse na bojiště a pod. Naukové běhy (instrukční kurzy) slouží především propagačním účelům, mají tudíž ráz branné politické činnosti. Společnost pracuje s velkými německými svazy, které do kursů vysílají na školení své zástupce, jako Říšský svaz německých důstojníků, Kyffhäuserbund, Reichsluftschutzbund (OPL.) a j. V řadě přednášek a rozprav, konaných aktivními důstojníky, jsou probírány otázky, týkající se branné politiky domácí a zahraniční, věci taktických, technických a propagačních záležitostí německé branné moci. Úkol je vyškolit pro potřebu zpracování nejširších vrstev lidových řadu dobrých řečníků v otázkách branné politiky a branné nauky. Kurzy bývají v délce 1 týdne a konají se se souhlasem vůdcovým i ministra války.

Soutěže společnosti. Společnost rozepsala pro své členy na rok 1935/36 tyto soutěžní otázky: 1. Podstata a hranice výkonnosti aplikačních metod ve vyučování válečným dějinám. 2. Problémy vojenské výchovy u technických vojsk. 3. Na podkladě domácí i cizí vojenské literatury objasnit, které dělostřelecké zbraně, počínaje 2cm ráží, jsou považovány za potřebné v rámci novodobé pěší divise. 4. Které jsou dané zeměpisné podmínky pro zásobení olejem námořních mocí Anglie, Francie a Itálie a jaký vliv mají na opatření k obraně těchto zemí. 5. Elektrifikace železnic s hlediska zemské obrany.

Žádány jsou práce rozsahu maximálně 25 stran, opatřené heslem, které budou komisionálně posuzovány a honorovány 1. cenou 300 RM, dvěma 2. cenami po 200 RM. a třemi 3. cenami po 100 RM. Nejlepší práce budou uveřejněny v časopise společnosti.

Pracovní skupiny. Soustředují k badatelské a studijní činnosti velkou řadu vynikajících vojenských a občanských badatelů pro speciální obory branných věd. Jak prezident společnosti v své výroční zprávě zdůraznil, leží právě v těchto pracovních skupinách těžiště její branné vědecké činnosti. Jsou to:

Válečná filosofie. Pojem a úkoly filosofie války nejsou dosud dostatečně ujasněny. Nepracovalo se však na této základní otázce, protože k tomu nebyl dostatek filosoficky vzdělaných spolupracovníků a byly zatím studovány určité speciální problémy, z nichž zaznamenáváme tyto: Studium otázky, zda válečná teorie má budovat na teorii boje, došlo se k názoru, že není pro toto pojetí náležitého odůvodnění, poněvadž větší souvislost, v jejíž rámec je válka vsazena, je politika a nikoli boj. V pojednání o tematiku „Filosofie a válka“ došlo se k otázce významu filosofie pro vzdělání důstojníků. Byla uznána velká hodnota filosofického vzdělání zvláště pro důstojníka duševně tvořivého, při tom však bylo zdůrazněno, že důstojník musí být především mužem činu a nesmí se stát učencem, protože pro něho není poznání vlastním účelem, nýbrž jen prostředkem účelu, jednání.

Válečné dějiny. Výběr projednávaných temat byl ponechán volbě členů, při čemž však přihlíženo k jejich zajímavosti pro posluchače a aby byly všemožně v souvislosti s potřebami přítomné doby. Velmi dobře se osvědčil při tom způsob koreferátů, jimiž byla diskutovaná otázka objasněna s několika hledisk. Ukázkou uvádím některá témata: Problém, s kterých hledisk učit válečným dějinám na vysokých školách, hodnocení noci a mlhy v minulosti a přítomnosti, použití jezdeckva ve světové válce, Bethmann-Hollweg a nejvyšší armádní vedení.

Branná technika v cizině. Pro přílišnou rozsáhlou oboru věnována pozornost jen některým zvláště palčivým otázkám, z nichž uvádím: Význam vodních překážek pro vedení války, vývoj samočinných zbraní, technické základy francouzské branné moci, technická mobilisace v cizině, technické zvláštnosti italské armády, technicky podmíněné potíže při vedení motorisovaných jednotek, otázky ráže, váhy a účinku dělostřeleckého střeliva a jiné. Detailnější byly pak v rámci těchto námětů řešeny otázky jako: nedostatečný účinek puškové střely, pravděpodobné výsledky účinku střel, ráže 2, 3,7, a 5 cm proti tankům, o opatření velkého množství surovin pro zbrojní potřebu a otázka užití náhradních látek, o nervovém vyčerpávání vojáků mechanisovaných jednotek, o neúčelnosti příliš velké ráže, na př. až 52 cm u Francouzů a j.

Při studiu těchto otázek se došlo často k závěru, že zbrojní technické moderní doby musí mít vedle svých odborných technických znalostí i schopnost vžít se do vojenských potřeb a opačně, že důstojník musí mít velké pochopení pro technické a hospodářské otázky a možnosti. Tak, jak technika v dřívější době byla opomíjena z nedostatku pochopení problému vedení války, tak se dnes naopak zase na ni kladou požadavky často velmi přehnané. Mnozí odborníci, jako Fuller, Herr, Nehring a jiní

zašli v svých názorech na stupňování hranice dělostřeleckého dostřelu, působení plynových a zápalných pum, pohyblivost, odpor a použitelnost tanků a motorisovaných jednotek příliš daleko.

Válečné právo. Byla studována Haagská konvence o pozemní válce, zvláště s hlediska jejího uplatnění ve světové válce. Důkladnému rozboru byla podrobena otázka významu práva ve válce, zvláště pak, zda při dnešní tendenci vedení války ve formě absolutní, války národa proti národu s plným využitím všech osobních i materiálních sil, lze vůbec uvažovat o nějakém válečném právu a zda by si každý, kdo by se jeho ustanovení přibližoval, nekladl sám nebezpečné překážky pro dosažení válečného účelu. Zákazy nových válečných prostředků nemají praktického významu, protože mohou být vždy vhodnými způsoby obcházeny. Bezmezná používání všech bojově způsobilých technických vymožeností, lsti a ukrutností, nedbání příkazů rytířskosti a cti znamenají konec každé kultury a obracejí se na konec proti vlastnímu vojsku. Neuznání nebo nedbalé dodržování válečných zvyklostí a ujednání přivádělo by dotčenému státu propagačně značné škody a při jeho poražení by jej vydávalo nebezpečným pokusům potrestání. K tomu je třeba uvážit i možnost nepřátelských represálií.

Branné hospodářství. Zde byla projednávána jen jedna otázka: Jakých příprav v míru vyžaduje náhrada oněch surovin, jichž ve válce bude nedostatek. Problém byl objasněn vedoucími odborníky s hledisk přírodovědeckých, technických, hospodářských, zemědělských, průmyslové a obchodně politických, finančních, a výsledky byly formulovány takto: Protože ve válce může nastat nedostatek kterékoli látky, je nutno požadovat, aby každý látka měla svou látku náhradní. Hospodaření se surovinami ve válce se tak prostě stane hospodařením s náhražkami. Musí být chápáno jako celek, při čemž vyžaduje jednotného vojenského vedení, které by navzájem spojovalo všechna potřebná místa. Jako prostředky k zamezení nedostatku jsou uváděny: šetrnost, náhrada látkami podobnými, původu přírodního nebo umělého a rozšíření surovin známými, dosud však nepoužívanými přírodními nebo umělými látkami. Realisace těchto možností vědou, technikou, soukromým průmyslem a státními podniky. Řízení této spolupráce přísluší určenému vojenskému úřadu, aniž je při tom rušena svobodná iniciativa. Vědět případnou velké úkoly vzdálenější, kdežto technika dostane k provedení konkrétnější a nutné úkoly. Dozor a řízení pokusů by se dělo nejlépe velkými státními odběrateli (armáda, dráhy). I při největším využití soukromého hospodářství je finanční státní pomoc nutná.

Námořní otázky. Projednávány byly otázky technické, politické, a strategické. Strategické se zřetelem k cizíně nebo všeobecného významu. Referáty: Německá ponorková válka do r. 1917 (již v jejím prvním období se pocítoval nedostatek ústředního řízení námořních operací, což mělo neblahý vliv na celý jejich průběh). Vojenské možnosti francouzské námořní moci. (Hlavní úloha zde bude ochrana vojenských transportů v Atlantiku a v Středozemním moři, vedle toho ofensivní vedení války v Severním moři, kdežto vpád do Baltského moře zdá se z důvodů politických a operačních potíží málo pravděpodobným.) Vývoj stavby válečných lodí po válce. Stav protiletadlové obrany na lodích. (Je vysoce vyvinuta. Podle názorů ciziny je dělo nejlepším bojovým prostředkem protiletadlovým; je stále připraveno, může kdykoli zasáhnout, kdežto právě v námořní válce obrana stíhacími letadly není vždy zajištěna.) A j.

Ochrana protiplynová. Není úkolem skupiny provádět praktické výzkumy v oboru technickém, chemickém anebo zdravotnickém. Omezuje se na pole duševní činnosti. Studuje příslušnou světovou literaturu, srovnává a hodnotí. Má svou práci vysvětlit dřívější události z tohoto oboru a má se pokusit objasnit otázky, které v něm mohou v budoucnu nastat. Nevíme dosud mnoho z toho, co se stalo ve světové válce nebo to známe jen nedokonale. Dokud ještě jejich účastníci žijí, je povinností

se starat, aby přispěli i oni k spolupráci. Druhý úkol, studium možností v budoucnu, je ovšem značně těžký. Vyjde z minulosti a musí zůstat v přímé souvislosti s poznáním celkové tvárnosti budoucích válek.

Ochrana protiletadlová. Zde se jednalo zatím jen o zásadě vedení v civilní ochraně protiletadlové. Toto vedení není možné ve vojenském smyslu taktickém a strategickém. V okamžiku nebezpečí budou dispoziční síly decentralisovány a izolovány a musí být proto schopny samostatného jednání. Pro problém vlastní jsou důležité ekonomisace sil a morální faktory. Ze zajímavých otázek připravených k studiu pro budoucnost zaslouží zvláštní pozornosti psychologická otázka, jak vyzbrojit duši národa, aby se předešlo paniky a psychosa a aby nebyla podlamována vůle národa.

Branná psychologie. Jejím úkolem je dodávat badatelům v oboru psychologie a jiných příbuzných disciplín vojensky důležité psychologické podněty k studiu a praktikům vojenského stavu se mají zase zprostředkovat vědomosti, které jsou důležité pro přímé použití v praxi. Studují se jednotlivé problémy, které mají význam ve vojenské praxi a které jsou na úředních místech sledovány. Z jejich zástupců přednášeli: dr. Simoneit, vědecký ředitel psychologické laboratoře ministerstva války „O základních myšlenkách branné psychologie“, armádní psycholog z psychologické zkušební III přednášel o psychologických zkouškách důstojnických čekatelů, další o problémech psychologie vnímání u speciálních trup a jiný o základních otázkách psychologie letců.

Vývin obyvatelsava a branná síla. Středem všech legislativních opatření v Třetí říši je péče o zdravý a rasově hodnotný národ. Význam branné síly pro budoucnost německého národa dal popud k studiu vzájemných vztahů vývinu obyvatelstva a branné síly. K realizaci této studijní skupiny došlo na přání ministra vnitra a ministra války. Z jejího jednání uvádíme přednášku armádního psychologa dr. Masuhra o vojenských schopnostech různých sociologických skupin, který na základě zjištění sociálního původu vojáků (podle zemí, povolání, rodinných poměrů, školského vzdělání atd.) činí závěry o vojenských schopnostech jednotlivých kategorií, v zásadě se shodující se zkušenostmi seznávanými válkou i dnešní vojenskou službou.

Vzhledem na potřebu mít co nejsilnější a nejpočetnější národní brannou sílu je kladem požadavek na zdravé, rasově hodnotné a na mnohočetné rodiny. Z tohoto důvodu se branná služba musí stát službou pro zdraví lidu.

Branná publicistika. Tato pracovní skupina byla ustavena teprve v listopadu m. r. a byly k součinnosti s ní pozváni všichni literárně činní členové společnosti. Se strany říšských vedoucích míst a z kruhů nakladatelských a novinářských mají být v rámci této skupiny konány přednášky, v kterých budou projednávány úkoly, přání a problémy těmito místy přednesené.

V první pracovní schůzi přednášel ředitel věd novinářského ústavu o problémech branné publicistiky od r. 1914, zvláště byla zdůrazněna otázka propagandy ve světové válce. Podána byla zpráva o německé literatuře v oboru nauky gen. Douheta.

Pracovní období skupin a všech ostatních složek společnosti je stanoveno na dobu od října do května.

Pracovní skupiny byly v poslední době ustáleny takto:

- I. Válečné dějiny — vede ředitel plk. v. v. Foerster,
- II. Válečné právo — pplk. v. v. Müller-Loebnitz,
- III. a) Válečná filosofie — vrch. arch. rada Linnebach,
b) Branná psychologie — vládní rada dr. Simoneit,
- IV. Branná technika — pplk. v. v. Justrow,
- V. Branné hospodářství — plk. v. v. dr. h. c. Koeth,
- VI. a) Ochrana protiletadlová (Luftschutz) — gen. por. v. v. Grimm,
b) Ochrana protiplynová (Gasschutz) — Dr. Hanslian,

VII. Námořní otázky — admirál v. v. Prentzel,

VIII. Branná publicistika — admirál v. v. Gladisch.

Programy pracovních skupin se upraví na začátku každého pracovního období ve společné schůzi všech jejich vedoucích, vymezí se předem studijní látka, stanoví jednotlivé referáty a svěří se určitým osobám.

*

Podal jsem přehled činnosti Německé společnosti pro brannou politiku a branné vědy poněkud důkladněji, než bývá v časopiseckých referátech zvykem.

Čtěl jsem tím dosíci dvojího cíle: Prvním je seznámit členstvo našeho Vědeckého ústavu vojenského s odbornou prací vojensky velmi vyspělého souseda. Odborně vojenská a branná činnost má ve všech státech a ve všech armádách příbuzné zájmy a její problémy se opakují v nejrůznějších variacích. Základní rozdíl však je a zůstane v celkovém ideovém pojetí brannosti a vojenství, které je výslednicí danou speciálními poměry každého národa a státu.

Druhý cíl vyplývá z prvního. Poznáním vojensko-vědecké práce ciziny získáváme možnost vzájemného srovnání této činnosti co do organizace, rozsahu, metody a výsledků.

A myslím, že bilance takového srovnání v daném případě, co se týče našeho Vědeckého ústavu vojenského, je velmi uspokojivá a příznivá. Můžeme na ni ukázat, že jsme nepotřebovali cizích vzorů, a dokazuje, že jich nebudeme potřebovat ani v budoucnosti, abychom vykonali poctivou a úspěšnou odbornou práci v zájmu armády, národa a státu.

Literární přehled.

Commandant René Andriot: *Tactique et Fonctionnement des postes de Commandement des unités d'infanterie*. (Régiment-bataillon-compagnie). Vyšlo u Lavauzelle r. 1935 v Paříži, stran 185.

V předpisech jsou jen roztroušeny zmínky o úkolech personálu SV. Říká se, že praxi na velitelském stanovišti zajišťuje velitel anebo pobočník zcela osobitě, ale zapomíná se, že personál praporu a pluku vyžaduje dnes přesnou dělbu práce, jež se nedá improvizovat. Kniha mjr. Andriota je cenné vademecum pro všechny, kteří budou zařazeni u SV. pluku, praporu a rot.

Můžeme dnes říci, že obsah této knihy by měl být zařazen do učebných osnov všech pěších škol a učilišť, aby byl jednotný systém ve výchově a úkolech personálu SV.

Všeobecné zásady, mající vliv na organizaci a funkci velitelských stanovišť, člení autor v tyto skupiny: dělba práce; zajištění; pozorování; zařízení SV, spojení; přítomnost velitele na SV., nepřetržitá činnost.

V další kapitole vytyčuje zásady chodu služby ve všech údobích boje na SV. pluku s 116 poddůstojníky a vojny, na SV. praporu s 36 muži a na SV. rotě s 12 muži.

Způsobem jasným a přehledným upřesňuje práci a povinnosti velitelského personálu: velitelů a jejich zástupců, pobočníků, písařů, zpravodajských orgánů, spojovacích orgánů. V kapitolách o službě na SV. pluku, praporu a rotě vykládá o úkolech jednotlivých orgánů v jednotlivých údobích boje. Přesvědčivým způsobem je vylíčena metoda a způsob výcviku všech složek jednotlivých velitelství.

Velitelství pěších jednotek v boji vyžaduje přesnou a rychlou práci, zasahující do všech otázek taktiky, spojení a styku i zásobování. Personál SV. má velitele zbavit starostí o detaily, aby měl čas pro své rozhodování. Ještě jednou zdůrazňují, že by tato hodnotná kniha měla být pojata do učebných osnov našich velitelů rot, praporů a pluků.

Tal.